

行 行 行 行 行

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکز

دانشکده هنر و معماری / گروه پژوهش هنر

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش : پژوهش هنر

عنوان:

« تاثیرات شنیداری موسیقی در ایجاد خلاقیت در نقاشان معاصر »

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر محمدرضا شریف زاده

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر حسن ریاحی

پژوهشگر:

ساناز آزادبخت

تابستان ۱۳۹۱

AZAD ISLAMIC UNIVERSITY

TEHRAN – CENTRAL BRANCH

**Faculty of Art and Architecture
Department of Art research**

**“M.A” Thesis
On: Art research**

Subject:

**“Audible impression in music in order to
Create artistic innovation in contemporary painters mind”**

**Thesis Advisor:
Dr. Mohammad reza Sharif zadeh**

**Consulting Professor:
Dr. Hasan Riahi**

**By:
Sanaz Azadbakht**

Summer1391

با تشکر از پدر و مادر مهربانم که در تمام مراحل زندگی
یار و پشتیبان من بوده اند.

فهرست مطالب :

۱	فصل اول : طرح پیشنهادی.....
۳	۱-۱ : بیان مساله تحقیق.....
۵	۲-۱ : اهمیت موضوع تحقیق و دلایل انتخاب آن.....
۶	۳-۱ : هدفهای تحقیق.....
۶	۴-۱ : سوالات یا فرضیه های تحقیق (بیان روابط بین متغیرهای مورد مطالعه).....
۷	۵-۱ : چهارچوب نظری تحقیق.....
۷	۶-۱ : روش تحقیق.....
۸	۷-۱ : پیشینه پژوهش.....
۸	۸-۱ : روش تجزیه و تحلیل اطلاعات.....
۸	۹-۱ : واژههای کلیدی.....
۹	فصل دوم : « آرای فلاسفه در باب ارتباط اثر هنری ».....
۱۰	۱-۲ : آراء فلاسفه و متفکران در باب تاثیر اثر هنری بر مخاطب.....
۱۱	۱-۱-۲ : هنر و ارتباط.....
۱۳	۲-۱-۲ : هنر و گوهر اثر هنری.....
۱۶	۳-۱-۲ : هنر و مخاطب اثر هنری.....
۲۲	فصل سوم : « آرای فلاسفه و متفکران در باب خلاقیت هنرمند ».....
۲۳	۱-۲ : آراء فلاسفه و متفکران در باب خلاقیت هنرمند.....
۲۵	۱-۱-۳ : الهام و نبوغ.....
۲۸	۲-۱-۳ : ناخودآگاهی.....
۲۹	۱-۲-۱-۳ : ناخودآگاهی و خیال در آراء فروید.....
۳۴	۲-۲-۱-۳ : ناخودآگاه جمعی در آراء یونگ.....

۳۶	تداعی انگاره‌ها و خیالپردازی و تخیل.....
۴۳	تفاوت خیال و تخیل از نظر کالریج.....
۴۶	تخیل اولیه و تخیل ثانویه از نظر کالریج.....
۴۸	سه نوع تخیل از نظر کانت.....
۵۳	فصل چهارم: «تأثیرات شنیداری موسیقی در ایجاد خلاقیت در نقاشی معاصر».....
۵۴	۱-۴: معنای موسیقی در آرای متفکران مدرن.....
۵۶	۲-۴: موسیقی، هنری تأثیر گذار.....
۵۹	۳-۴: فهم موسیقی:.....
۶۰	۴-۴: موسیقی درمانی:.....
۶۳	۱-۴-۴: قدرت موسیقی در جنبه فیزولوژیکی و روانی وجودی انسان.....
۷۲	۱-۴-۴: موسیقی و تصویرپردازی هدایت شده (Guided Imagery & Music).....
۷۴	۵-۴: نظریه‌های بیانگری تداعی گرا در موسیقی.....
۸۰	۶-۴: طبقه بندی عاطفی تم‌های موسیقی.....
۹۵	۷-۴: موسیقی و مفاهیم بصری.....
۹۵	۱-۷-۴: ارتعاشات تصویری صوت.....
۹۷	۲-۷-۴: مفاهیم مشترک موسیقی و نقاشی.....
۹۸	۳-۷-۴: موسیقی تصویری.....
۱۱۶	۸-۴: هنرمند معاصر در مواجهه با عامل تأثیرگذار موسیقی.....
۱۲۰	۱-۸-۴: زمان شنیدن موسیقی در ارتباط با روند آفرینش اثر هنری.....
۱۲۱	۲-۸-۴: موسیقی و تصاویر و کنش‌های ناخودآگاه.....
۱۳۶	فصل پنجم: نتیجه‌گیری.....
۱۳۹	فهرست منابع و ماخذ فارسی:.....
۱۴۲	فهرست منابع و ماخذ انگلیسی:.....
۱۴۲	فهرست منابع اینترنتی:.....

فهرست تصاویر آمده در متن :

- شکل (۱-۴) : موسیقی روی بوم ، اثر علیرضا مشایخی..... ۹۹
- شکل (۲-۴) : موسیقی روی بوم ، اثر علیرضا مشایخی..... ۹۹
- شکل (۳-۴) : موسیقی روی بوم ، اثر علیرضا مشایخی..... ۹۹
- شکل (۴-۴) : موسیقی روی بوم ، اثر علیرضا مشایخی..... ۹۹
- شکل (۵-۴) : موسیقی روی بوم ، اثر الیزابت کاتارینا هولت هاوس..... ۱۰۱
- شکل (۶-۴) : نمایشگاه آثار نقاشی لوریس چکناواریان..... ۱۰۲
- شکل (۷-۴) : نمایشگاه آثار نقاشی لوریس چکناواریان..... ۱۰۳
- شکل (۸-۴) : انفاق ، اثر جان کیچ..... ۱۰۳
- شکل (۹-۴) : نوحه ، اثر آلفرد اشنیتکه..... ۱۰۳
- شکل (۱۰-۴) : نمودار حس آمیزی..... ۱۰۴
- شکل (۱۱-۴) : نقاشی با خطوط مرزی سفید، اثر واسیلی کاندینسکی..... ۱۰۶
- شکل (۱۲-۴) : مفهوم همزمانی ، اثر استتن مکدانلد رایت..... ۱۰۶
- شکل (۱۳-۴) : موزیکال ساختار ، اثر میخائیل متیوشین..... ۱۰۶
- شکل (۱۴-۴) : سازمان دهی نقش های گرافیکی ، اثر فرانتیشک کوپکا..... ۱۰۷
- شکل (۱۵-۴) : موسیقی آویخته شده ، اثر آرتور داو..... ۱۰۷
- شکل (۱۶-۴) : زمینه موزیکال ، اثر مارسن هارتلی..... ۱۰۷
- شکل (۱۷-۴) : آبی و صورتی ، اثر جورجیا اوکیف..... ۱۰۸
- شکل (۱۸-۴) : کابوس موزیکال ، اثر دانیل ولادمیر بارانف..... ۱۰۸
- شکل (۱۹-۴) : گوناگونی ، اثر پل کله..... ۱۰۸
- شکل (۲۰-۴) : ارگ رنگی..... ۱۰۹
- شکل (۲۱-۴) : ارگ رنگی..... ۱۱۰
- شکل (۲۲-۴) : نشات گرفته از سنگ ، جیمز ویتنی و جان ویتنی..... ۱۱۰
- شکل (۲۳-۴) : تبادل ، جیمز ویتنی و جان ویتنی..... ۱۱۱
- شکل (۲۴-۴) : مرکز تواضع موسیقی بصری ، جردن بلسون..... ۱۱۱
- شکل (۲۵-۴) : نشات گرفته از نهایت ، جردن بلسون..... ۱۱۱
- شکل (۲۶-۴) : نمونه ای از نور های سایکدلیک..... ۱۱۱
- شکل (۲۷-۴) : هنر چیدمان ، جنیفر استاین کمپ..... ۱۱۲
- شکل (۲۸-۴) : هنر چیدمان ، اثر لئو ویلاریل..... ۱۱۳

- شکل (۴-۲۹) : مربع سیاه بر سفید ، اثر مالویچ..... ۱۱۷
- شکل (۴-۳۰) : فواره ، اثر مارسل دوشان..... ۱۱۸
- شکل (۴-۳۱) : لا ماری ، اثر مارک شاگال..... ۱۲۲
- شکل (۴-۳۲) : سه اسفنکس ، اثر سالوادور دالی..... ۱۲۳
- شکل (۴-۳۳) : سرعت خواب ، اثر ایو تانگی..... ۱۲۳
- شکل (۴-۳۴) : هنر گونه ، اثر ژان آرپ..... ۱۲۵
- شکل (۴-۳۵) : بدون عنوان ، اثر آندره ماسن..... ۱۲۵
- شکل (۴-۳۶) : خواننده مالیخولیایی ، اثر خوان میرو..... ۱۲۵
- شکل (۴-۳۷) : باغ ، اثر خوان میرو..... ۱۲۵
- شکل (۴-۳۸) : پاپ معصوم دهم با الهام از ولاسکوئز، اثر فرانسیس بیکن..... ۱۲۷
- شکل (۴-۳۹) : جوشش ، اثر هانس هافمان..... ۱۲۸
- شکل (۴-۴۰) : جکسون پولاک در حین آفرینش نقاشیهایش..... ۱۲۹
- شکل (۴-۴۱) : شماره ۸ ، اثر جکسون پولاک..... ۱۲۹
- شکل (۴-۴۲) : سفید و سیاه ، اثر فرانتس کلاین..... ۱۳۰
- شکل (۴-۴۳) : کاردینال ، اثر فرانتس کلاین..... ۱۳۰
- شکل (۴-۴۴) : آبی ، اثر مارک روتکو..... ۱۳۱
- شکل (۴-۴۵) : قرمز و آبی ، اثر مارک روتکو..... ۱۳۱

چکیده پایان نامه (شامل خلاصه، اهداف و نتایج به دست آمده):

موسیقی از سویی به خاطر داشتن مشترکاتی مفهومی با هنر های بصری در بسیاری از زمان ها هنرمند را بر آن داشته است تا به اصطلاح، بیانی بصری از آن چه ادراک می کند را ارائه دهد. از سویی دیگر موسیقی به خاطر دارا بودن خاصیت همانندی با حالات و حرکات روحی انسان ، می تواند تداعی گر موقعیت های خاص ذهنی و انگاره های متفاوت ناخودآگاه باشد. بدین صورت که مثلاً صدای سوزناک ویولن می تواند ما را به یاد صدای سوزناک آهی در خاطراتمان بباندازد. این خاطره بر احساسات ما تاثیر می گذارد و موجب اندوه دوباره ما می شود. و یا صدای ریتمیک یک طبل می تواند ما را به یاد یک مارش نظامی بباندازد و با این تداعی در ما احساس قدرت ایجاد کند. این تغییر حالات و تداعی انگاره های ناخودآگاه توسط موسیقی می تواند عامل محرکی در ایجاد خلاقیت در نقاشان باشد.

حال هنرمند نقاش معاصر با گرایش به سمت درونگرایی از این تاثیر، یا در کنش ناخودآگاه خود در مواجهه با زمینه اثر هنری و یا در بیان و کشیدن ایماژهای ناخودآگاه بهره می برد. در این پایان نامه به بررسی دو رویکرد ذکر شده ناخودآگاه ، در نقاشی معاصر پرداخته شده است. به طور مثال نقاشانی که در سبک هایی چون اکسپرسیونیسم انتزاعی فعالیت میکنند، خود را در جریان پیشامدهای ناخودآگاه از سوی جسم و ذهن ، در هنگام آفرینش، رها می کنند. و در سبک های دیگری چون سوررئالیسم، دقدقه هنرمند در بازنمایی انگاره هایی است که در ذهن او مانند تصاویری از رویا نقش بسته اند.

تلاش اصلی در ارائه این موضوع ، رسیدن به این باور است که موسیقی به عنوان عاملی محرک و هنری تاثیرگذار، می تواند منجر به پدیداری خلاقیت در ذهن هنرمندان معاصر که بیشتر گرایش به بیان متفاوتی از واقعیت را دارند، شود.

فصل اول : طرح پیشنهادی

۱-۱ : بیان مساله تحقیق

یکی از ناب ترین هنرهای تجسمی، هنر نقاشی است که همواره از ابتدایی ترین دوره های تاریخ بشری تا حال ذهن انسان را مجذوب خود ساخته است. نقاشی به عنوان هنری بیان کننده و تاثیر گذار همواره بازگوکننده احساسات و ویژگی های باطنی انسانها در تمام ادوار تاریخی بوده است.

در گذشته بخشی از هنر نقاشی صرف ضبط وقایع می شده ولی در عصر حاضر به علت اختراع ابزار های جدید در ضبط و ثبت وقایع این وظیفه از دوش نقاشان برداشته شده است ، هر چند که نقاشان کلاسیک نیز علاوه بر ثبت ظاهر سوژه ها به لایه های درونی نیز نفوذ می کردند ، اما با ورود مدرنیته نقاشی جنبه عمیق تری به خود گرفت و نقاش موظف می بود چیزی را به تصویر بکشد که از عکاسی صرف متمایز باشد و این شروع تازه ای بود در شکل گیری سبک های جدید در نقاشی که بیشتر دارای جنبش هایی درون گرا بود و تاکید بر بیان درونیات و در واقع ایجاد محرک هایی برای بروز حالاتی خاص در مخاطبان بوده است ، بنابراین در عصر حاضر نقاشی به عنوان یکی از مهم ترین شاخه های هنرهای تجسمی در مسیری ذهن گرایانه قرار دارد که این مبتنی بر تاکید خود نقاش بر سوژه ای خاص نیست بلکه نقاش با تخلیه ناخودآگاه و درونیات خود ، خواه به صورت فیگوراتیو و گاه به صورت انتزاعی به نمایش دنیای درون خود می پردازد و این حس قابل انتقال است و مخاطب را درگیر می کند ، درگیر کشمکش های ذهنی.....

« ظاهر بصری و یا مشهود در تضاد با واقعیت درونی است. در ۲۲ سالگی پل کله^۱ در دفتر یادداشت هایش می نویسد : « بسیاری به حقیقتی که آینه ام جلوه گر می سازد، اعتقاد نخواهند کرد. آنان باید به یاد آورند که کار من این نیست که جلوه یک سطح را عرضه دارم (خود عکاس ای کار را می تواند بکند) ، بلکه کوششم همه این است که در درون موجودات نفوذ کنم. من درون را تا قلب و کنه آن جلوه گر می سازم. من به روی پیشانی و پیوند لبان ، واژه هایی می نویسم (پیشانی و پیوندگاه لبان در

¹ Paul Klee

تصاویر من از درون خود سخن می گویند). تصاویر من از چهره های آدمی ، از چهره های واقعی حقیقی ترند. « اسپیلر . یورگ ، « معیار و بی معیاری نزد پل کله » ، مترجم جلال ستاری ، معنویت در هنر (گزیده مقالات مجله فرهنگ و زندگی ۱۳۴۸-۱۳۵۶) ، ۱۳۸۱ ، ص ۹۶)

حال هنرمند معاصر در تلاش است تا برای ابراز ایماژ های درونی، تجربه های درونی در خود ایجاد کند، تجربه هایی که هنرمندان شرقی بیشتر توسط باورهای ماورایی در خود ایجاد میکنند ... اما در دنیای معاصر و متجدد بسیاری از هنرمندان به محرک های بیرونی از قبیل انواع مواد سکر آور و غیره روی آورده اند.

« آزمایش هایی که با مساکلین^۲ و مخدر های مشابه انجام گرفته موجب چنین باوری شده است. این مخدر ها چنان حالتی پندارگونه بوجود می آورند که شخص رنگ ها و شکل ها را با شدت و تندی خاصی احساس می کند. حالتی مشابه شیزوفرنی. امروزه تعدادی از هنرمندان برای الهام گرفتن به این مخدر ها روی آورده اند.» (یونگ. کارل. گوستاو، انسان و نماد هایش ، مترجم محمود سلطانیه ، ۱۳۸۹ ، ص ۴۰۰)

موسیقی نیز در طول دوران حیات بشری منشاء آرامش و ایجاد کننده احساسات گوناگون در انسانها بوده است و در هنرمندان منشاء الهام در زمینه های مختلف هنری...

« در هنر موسیقی هر سه بعد حذف می شود و از اینرو به هیچ محلی در فضا تعلق ندارد. موسیقی با شکل بصری سر و کار ندارد و نسبت به هنر های دیگر انتزاعی تر است. شنوایی به طور کلی از لحاظی عامل شناسائی نظری است. در این هنر درون ذاتی ، حاکم است و به همین دلیل موسیقی بلافاصله با عمیق ترین جنبه حیات درونی و باطنی ما مرتبط می گردد در صورتی که یک مجسمه یا یک تابلو نقاشی نسبت به ما شیئی است خارجی ، به طور کلی می توان گفت وابستگی به عالم درون صفت ممیزه هنر موسیقی واقعی است.» (مجتهدی . کریم ، « هنر از نظرگاه هگل » ، معنویت در هنر (گزیده مقالات مجله فرهنگ و زندگی ۱۳۴۸-۱۳۵۶) ، ۱۳۸۱ ، ص ۱۲۹)

² Mescaline

در این تحقیق تلاش میشود تا تاثیر شنیداری موسیقی بر ایجاد خلاقیت ذهنی هنرمندان (بلاخص نقاشان) مورد بررسی قرارگیرد و در واقع وقتی هنرمند به موسیقی گوش فرا می دهد در مسیری سیال و ناخودآگاه از ایماژها قرار می گیرد، ایماژهایی که با نوع ریتم و ماهیت سبک های مختلف موسیقی، طیف های متفاوت و گاه متضاد به خود میگیرد. این پروژه مجال است برای بررسی روانشناختی موسیقی در جسم و روح و روان هنرمند که موجب ایجاد تداعی و خیال پردازی و خلاقیت در هنرمند می شود

۲-۱: اهمیت موضوع تحقیق و دلایل انتخاب آن

در دنیای معاصر با توجه به ابداع ابزارهای ثبت و رفع این وظیفه از عهده نقاشان، هنر نقاشی در سطح عمیق تری قرار می گیرد، بدین معنی که نقاشی از تقلید صرف خارج شده و به جنبه های دیگری اشاره می کند. نقاشان به لایه های درونی تری نفوذ می یابند و سعی در به تصویر کشیدن دنیای درون را دارند دنیایی فرا تر از واقعیت بیرون

امروزه در غرب بسیاری از نقاشان صاحب سبک و موفق برای قرارگیری در حالات خاص و ماورائی متوسل به بسیاری ابزارهای مادی و معنوی می شوند.. به طور مثال عده ای از مواد مخدر و خلسه آور استفاده می کنند و عده دیگر سعی در بدست آوردن تجاربی در آیین های آسیایی دارند و

یکی از محرک های بیرونی برای ایجاد حالات ماورائی، موسیقی است. موسیقی با اثربخشی خاص خود بر جسم و روان انسان، موجب ایجاد فضاهای ذهنی باز در هنرمندان می شود و خود بستری است برای خلق اثر هنری با تکیه بر درونیات هنرمندان.

بنابراین در دنیای امروز، موسیقی یکی از مهم ترین بسترهای الهام بخش برای هنرمندان است و با توجه به این ویژگی جا دارد تا پژوهشی در این باب صورت گیرد و چگونگی این تاثیر بر جسم و روان هنرمندان بررسی شود، همچنین چگونگی تبدیل آواها به بنیانها و ایماژهای تصویری و نیز تاثیر تم های متفاوت موسیقایی به چه صورت باعث تبلور تصویرهای متفاوت می شود.

۱-۳: هدفهای تحقیق

۱- بررسی تاثیرات شنیداری و روانشناسی موسیقی در ایجاد تخیل و خلاقیت در ذهن هنرمندان :

برای رسیدن به این هدف ، در فصل سوم توضیحاتی در باب تخیل و خلاقیت آمده است ، در فصل چهارم نیز دو نظریه در ارتباط با درک مخاطب از موسیقی که بر پایه همانندی احساسات و تداعی و تخیل استوار هستند، ذکر گردیده است.

۲- بررسی چگونگی تبدیل آواها به بنیان های تصویری در اثر هنری :

بدین منظور نیز در فصل چهارم برای درک بهتر نظریه های ارائه شده در باب ادراک مخاطب مثال هایی از سبک های نقاشی مدرن آورده شده ، تا چگونگی این تبدیل و چگونگی تغییر ماهیت آن به گونه ای ملموس تر بیان شود.

۳- بررسی عوامل ناخودآگاه در آفرینش اثر هنری و تاثیر موسیقی در بیداری آن :

در فصل سوم به نظریه های ناخودآگاهی افرادی چون یونگ و فروید آورده شده است و در فصل چهارم نیز موسیقی عاملی معرفی خواهد شد در بیداری و تداعی انگاره های ناخودآگاه در ذهن هنرمند.

۴- بررسی تم های موسیقایی مختلف و تاثیرات مختلف آن بر جسم و روان آدمی و نیز تاثیر آن در بیان های مختلف هنری در نقاشی :

بدین منظور در فصل چهارم ابتدا به برخی از تاثیرات کلی موسیقی بر جسم و روح انسان از دیدگاه موسیقی درمانی اشاره شده است و نیز روشی در موسیقی درمانی که خود بر پایه تصویر های ذهنی شنوندگان است. و نیز به تم های موسیقایی مختلف اشاره شده است که می توان به وجود معادل های کلی برای آنها در بیان بصری اشاره کرد.

۱-۴: سوالات یا فرضیه های تحقیق (بیان روابط بین متغیرهای مورد مطالعه)

- جنبه شنیداری موسیقی در ایجاد خلاقیت در ذهن نقاشان موثر است.
- آواهای موسیقایی تبدیل به ایماژ های تصویری در ذهن نقاش می شوند.

- آواهای موسیقایی نقش هدایت کننده در ذهن نقاش را داشته و بنا بر ماهیت خود ، دریافت های گوناگونی را در هنرمند ایجاد می کنند که منجر به ایجاد موتیف های متفاوت می شود.
- ناخودآگاه انسان نقش بسزایی در عامل خیالپردازی و تخیل هنرمند، دارد.
- موسیقی بر ناخودآگاه با استفاده از تداعی انگاره ها تاثیر می گذارد.

۵-۱ : چهارچوب نظری تحقیق

در این رساله ، چهار چوب تحقیق بر دو بخش تاثیر گذاری و عنصر ارتباطی در هنر و خیال پردازی و تخیل و خلاقیت هنرمند متکی است. در فصل دوم ، ابتدا به موضوع ارتباط در اثر هنری پرداخته می شود ، و آرائی فلاسفه را در باب اثر هنری و مخاطب و هنرمند و نقش هرکدام در ارائه گوهر اثری بررسی می کنیم. سپس به مساله ناخودآگاه و تداعی انگاره ها و خیال پردازی و تخیل از منظر فلسفه و روانشناسی پرداخته می شود.

در فصل چهارم به هنر موسیقی و میزان تاثیرگذاری آن بر جسم و روح انسان پرداخته و با عنوان کردن چند روش رایج موسیقی درمانی به تاثیرگذار بودن این هنر بر روان انسان صحنه می گذاریم ، سپس با یک رویکرد قیاسی به بررسی روابط علت و معلولی موسیقی و خلق اثر هنری می پردازیم .ابتدا به معرفی تم های مختلف موسیقایی از لحاظ عاطفی پرداخته و با ارائه نظریات در باب ادراک شنونده از موسیقی، به چگونگی روند تاثیرگذاری موسیقی بر ذهن مخاطب (که در این رساله مخاطب ما نیز هنرمنداست) و بهره وری مخاطب هنرمند از این تاثیر در جهت خلق اثر هنری می پردازیم. در پایان برای درک بیشتر مفهوم مورد نظر مثال هایی از سبک های نقاشی مدرن آورده شده است.

سپس با استفاده از رویکرد همبستگی به بررسی میزان ارتباط تغییرات تم موسیقی در تغییر ایماژ های تصویری در ذهن هنرمندان می پردازیم .

۶-۱ : روش تحقیق

در این رساله تمامی تحقیقات به صورت کتابخانه ای و با استفاده از منابع مکتوب ، صورت می گیرد.

۷-۱: پیشینه پژوهش

مطالعات روانشناختی بسیاری در زمینه تاثیرات موسیقی بر روح و روان انسان شده است تا جایی که در مبحث روانشناسی موسیقی درمانی به عنوان یکی از روش های موثر و مطرح در این علم می باشد ، همچنین بررسی های زیادی در باب نقاشی ذهنی و درون گرا در دنیای معاصر شده است که خود منجر به شکل گیری سبک های مختلف نقاشی و پدید آمدن مکتب های هنری مختلف شده است .

در این تحقیق تلاش می شود تا پلی میان این دو هنر زده شود و جنبه روانشناختی موسیقی بر ذهن نقاش در جهت خلق اثر هنری مورد بررسی قرار گیرد.

۸-۱: روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

استراتژی در این تحقیق کیفی است چرا که داده ها مفهومی بوده و مبحث تحقیق جنبه شهودی دارد. در مباحث فلسفی و نیز روانشناسی چه در باب هنر و چه درباره تخیل همچنین در زمینه روانشناختی موسیقی و تاثیرات آن بر ذهن هنرمند از استراتژی کتابخانه ای گرفته خواهد شد.

متدودولوژی :

رویکرد میدانی : بررسی تاثیر موسیقی در خلق اثر هنری
در نقاشان معاصر

رویکرد قیاسی : بررسی روابط علت و معلولی بین
موسیقی و خلق اثر هنری

رویکرد همبستگی : رابطه بین آواهای موسیقایی مختلف
و ایجاد موتیف متفاوت در تاثیر پذیری از آن آواها

رویکرد های پژوهشی :

۹-۱: واژه های کلیدی

اثر هنری - ناخودآگاه - تداعی معانی - خیال - خلاقیت - موسیقی درمانی

فصل دوم : « آرای فلاسفه در باب ارتباط اثر هنری »

در این فصل به بررسی آراء فلاسفه و متفکران در باب موضوع پایان نامه می پردازیم. با توجه به عنوان این تحقیق «تأثیرات شنیداری موسیقی در ایجاد خلاقیت در نقاشان معاصر» ترجیح داده می شود که ارائه آراء بر اساس کلمات کلیدی در عنوان طبقه بندی شوند.

نظرات فلاسفه در با تکیه بر دو بخش تأثیر شنیداری موسیقی، که در واقع منظور قدرت برقراری ارتباط در هنر با مخاطب است و ایجاد خلاقیت در نقاشان معاصر، که در حقیقت منظور عوامل موثر بر خلاقیت و چگونگی شکل گیری خیال و تخیل در ذهن هنرمند است. که بخش نخست در این فصل و بخش دوم در فصل بعدی ارائه می شود.

۱-۲: آراء فلاسفه و متفکران در باب تأثیر اثر هنری بر مخاطب

در تمام مباحث فلسفه هنر ما با سه پدیده هنرمند، اثر و مخاطب برخورد می کنیم و تمامی چالش در برتر بودن یکی از سه عنصر زیر و الویت آن بر دو مورد دیگر است. نا گفته نماند که تمامی این تلاش ها بر دریافتن عامل برتر تنها برای رسیدن به پیام و هدف غایی هنر است، برای دریافت گوهر هنر.

در برخی مکاتب این هنرمند است که در شناسایی گوهر اثر که به گفته دیگر پیام اثر هنری شناخته می شود نقش اول را دارد، در برخی مکاتب دیگر شناسایی پیام اثر از درون خود اثر صورت می گیرد و در بعضی دیگر این مخاطب است که سازنده پیام نهایی است و بعضی از فلاسفه معتقدند که هیچگاه پیام نهایی مطلقاً به دست نخواهد آمد و می توان در یک اثر معنای بی شماری را یافت که به طور موازی و همزمان در اثر هنری حضور دارند و شماری عقاید دیگر در این باب.

حال در این پروژه نکته اساسی در این مطلب است که در واقع مخاطب همان هنرمند است به این صورت که ابتدا هنرمند در مقام مخاطب اثر هنری حضور دارد ، سپس همین مخاطب در مقام هنرمند و آفریدگار اثر هنری دیگری قرار میگیرد.

با توجه به موضوع منتخب این پایان نامه دو هنر موسیقی و نقاشی مورد بررسی قرار می گیرند ، بدین صورت که هنرمند ابتدا در مقام مخاطب به قطعه موسیقی مورد علاقه خود گوش فرا می دهد و بسته به دریافت خود شروع به کشیدن نقاشی می کند. توجه باید داشت که این عمل جنبه تحمیل ندارد و در واقع موضوع بر سر القاء الهامات خاص و شخصی از طریق موسیقی به هنرمند است که مسبب ایجاد فرایند رویا و تخیل و خلاقیت در ذهن هنرمند در کشیدن اثر نقاشی می شود. در اینجا موسیقی نقش تحریک کننده در بروز خلاقیت در هنرمند معاصر را ایفا می کند که هنر برای او نه تقلیدی از جهان بیرون بلکه به تصویر کشیدن دنیای درون و ذهن است.

بنابراین برای بررسی آرای فلاسفه باید در نظر داشته باشیم که مخاطب ما در مرحله دوم خود هنرمند و آفریننده اثر خواهد شد.

۲-۱-۱: هنر و ارتباط

چارچوب پیشنهادی در این پروژه بر این اصل است که هنر یک کنش ارتباطی است.

« هنر از این لزوم ارتباط با دیگری ، از این نیاز و اشتیاق سوزان به گفتگو ، به معرفی کردن خویش آفریده می شود ، حتی اگر آفریننده اش در لحظه آفرینش هیچ به این الزام نیاندیشد. تا روزی که وانگوگ^۳ قلم مو و ماله را بر بوم می نهاد و آن ها را به حرکت در می آورد ، کارش بیرون آگاهی خودش ، یا خواست هایش ، یا نقشه ها و نیت ها یش ، کاری بود ارتباطی ، ارتباط نه فقط با کسانی که او را بشناسند ، یا بپسندد. تنها زمانی که هنر وجود نداشته باشد ، گسسته از ارتباط است.»

(احمدی بابک، حقیقت و زیبایی، ۱۳۸۶، ص ۴۵)

بنابراین سه نهاد اصلی در هنر را می توان با مولفه های چون فرستنده در جایگاه هنرمند ، پیام در جایگاه اثر هنری و گیرنده در جایگاه مخاطب اثر هنری معرفی کرد.

³ Vincent Van Gogh

حال این مطلب در ذهن پیش کشیده می شود که منظور از پیام چیست؟ و یا این پیام به چه صورت انتقال می یابد؟ در پاسخ به این سوالات باید گفت که پیام در یک اثر هنری در واقع آن گوهر درونی و راز اثر هنری است که در آثار هنری مختلف با سبک های مختلف، موجود می باشد. هر اثر هنری اعم از اثر موسیقایی یا نقاشی و یا سایر هنر ها این گوهر درونی را در خود حمل می کند که ترجمان این راز و درک متقابل آن از سوی مخاطب تابع مولفه های زیادی می باشد. این معنا و گوهر هنری در فراشد آفرینش دچار واکنش های متفاوت و پیچیده ای می شود که باعث می گردد شکل پیام جنبه ای راز آمیز و مبهم را به خود گیرد، با این حال مساله اساسی چه در مورد انتقال صریح پیام و چه در ایجاد حالتی رمز گونه این است که همچنان شمای ارتباطی اثر وجود دارد .. خواننده از وجود پیام آگاه است و وجود آن را بی واسطه درک می کند تنها نمی تواند تعریفی از آن چه وجود دارد ارائه دهد چرا که برای خود او نیز ناشناخته است. اما ناشناخته بودن دلیل بر نبود ارتباط نیست.

« اگر پیام اساساً چیزی راز آمیز باشد ، از صراحت معنایی بگریزد و به ادراک حسی و حتی بخردانه درنیاید ، و در آن نه فقط معنا یا معنایی ظاهری بل سلسله مفاهیمی درونی و باطنی نهفته باشد ، و به گفته مارتین هایدگر^۴ « اشارتی روی پنهان کرده باشد، که چیزی نمی گوید اما از چیزی ناگفتنی خبر می دهد» ، آنگاه ما از قلمرو ارتباط می گذریم و به جهانی اسرار آمیز گام می نهیم» (همان منبع ، ص ۴۶)

« در میان تمامی عملکرد های فرهنگی ، یک کنش و تجربه خاص هست که در آن پیام راز آمیز است و به طور کامل درک نمی شود ، و این کنش همان عمل زیباشناسانه یا تجربه های آفرینش و دریافت اثر هنری است. » (همان منبع ، ص ۴۶)

همانطور که از عنوان این پایان نامه مشخص است ، تمرکز ما بر روی نقاشی معاصر می باشد ، در واقع موضع اصلی ما هنر مدرن می باشد . بررسی ما در آرائی فلاسفه بیشتر بر روی جنبه ارتباطی هنر و انتقال پیام تمرکز دارد و سعی می شود تا با اثبات وجود گوهر هنری و پیام راز آمیز و دریافت آن از طرف مخاطب ، تاثیر گذاری هنر اثبات شود .

⁴ M. Heidegger